

DIRECTOR
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Momente

Intreagă opinia publică a țării a stat, zile de-a rândul, sub impresia marelui proces Manoilescu, pe a cărui cartă politică răzîma oarecum toată situația guvernului. „Trimițând pe d. Manoilescu înaintea instanțelor de judecată, guvernul a socotit că e necesar — spune comunicatul de după verdict — să dea un exemplu chiar la prima încercare, pentru a se preveni tentative ulterioare mai serioase și mai dăunătoare siguranței statului“. Cu toate acestea, „Consiliul de războiu, făcând — după vorbele aceluiași comunicat — abstracție de aceste consecințe, a crezut că nu era cazul să se aplice legea în toată rigoarea ei“ și a achitat pe d. M. Manoilescu. Consiliul de războiu n'a fost deci de părerea guvernului în ce privește „darea de exemplu“ și mai ales n'a crezut că acest exemplu poate fi dat împotriva legilor țării. Iar faptul acesta este și trebuie să fie pentru toți un memento, că politica nu trebuie dusă nicicând pe terenul justiției.

Verdictul rostit în procesul Manoilescu a închis acest caz, dar guvernul ține să afirme, prin comunicatul său, că el „nu poate avea nici o înrâurire asupra hotărîrii guvernului de a cere aplicarea legilor față de oricine ar mai încerca să turbure ordinea publică și siguranța statului“. Iar pentruca să dea o expresie și mai concretă acestui gând și, mai ales, pentruca legile menite a asigura „ordinea publică și siguranța statului“ să nu poată fi aplicate pe viitor de nimeni cu „indulgență“ arătată — după părerea comunicatului — în cazul de acum, guvernul s'a îngrijit ca noua lege pentru apărarea statului să fie promulgată chiar în ziua fatală de 15 Noembrie, când s'a rostit verdictul Manoilescu. Dispozițiile ei, cunoscută din proiectul pe care l-am dat în numărul trecut, au fost îndeplinite prin faptul, că un amendament al parlamentului a prins și actuala „alcătuire a Inaltei Regențe“ între crimele de stat, menite a fi pedepsite după prevederile draconice ale acestei legi.

Fără a preciza în ce stă „uneltirea“, fără a defini ce înseamnă „agitația“ și fără a arăta în ce constă „pericolul“, la care ar fi expus statul, această lege reintroduce în justiție arbitrarul din vremile de mult apuse, nesocotind prin aceasta principiile de drept penal modern și chiar garanțiile drepturilor cetățenești asigurate prin așezămintele fundamentale ale țării. De aceea partidul național-țărănesc a declarat, prin șeful său, în plin parlament, că legea aceasta va fi un act de dictatură fățișă, „pe care nu-l va respecta“, „care nu se va putea aplica decât prin forța publică“, și pentru care întreagă răspunderea va apăsa singur asupra guvernului. — Așa fiind, e lămurit pentru oricine, că stăm în fața unor frământări politice din cele mai grele.

Un document

Cuvântul rostit de I. P. S. Sa pâr. mitropolit Vasile în cursul discuției asupra Mesajului

Găsindu-se la București, I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit Vasile, a rostit în ședința dela 11 Noembrie c. a Senatului un discurs urmărit din partea tuturor cu multă atențiune, pe care îl dăm aici, fără nici un comentariu, cu titlu de document.

Sunt fericit, că mi-se dă ocazie să spun și eu câteva cuvinte în numele bisericii române-unite, la răspunsul la Mesaj.

Scopul oricărei biserici, și prin urmare și al bisericii mele, este înnoibilarea omului. Smulgând și reprimând din inima lui pornirile rele, protivnice dreptății și binelui comun, să le înlocuiască cu virtuți cetățenești, cultivând și dezvoltând virtuțile cetățenești existente în inimile credincioșilor.

În special, religiunea creștină nu este o religie, care să se ocupe cu ființa omenească, considerată ca solitară, căci Mântuitorul nostru a avut în vedere pe om și datorile lui, întrucât el, omul, este membru al societății. Și astfel, religiunea creștină, pe lângă datorile omului față de Dumnezeu, mai stabilește și datorile lui față de semenii săi: datorile omului față de superiori, față de inferiori și față de egali. Ba mai mult. El nu se mulțumește numai cu împlinirea faptică a datorilor, împlinire, cu care se îndestulește forul civil — pentrucă „de internis non iudicat praetor“ —, ci biserica creștină, bine știind că fapta din afară isvorește din lăuntru omului — căci „din prisosința inimei grăește gura“ —, biserica creștină pătrunde în însăși inima omului, regulând înseși simțămintele, cari mai apoi se manifestă în faptă.

Fiind vorba de datorile omului, față de semenii săi, biserica creștină statornicește ca primă datorie: supunerea inferiorilor față de autoritate, și îngrijirea părintească a autorității față de supușii săi.

Urmează celelalte datorii ale omului față de egali: dreptul la viață, la sănătate, la cinstea și onoarea fiecăruia. Tot biserica osândește faptele, cari împiedecă producerea vieții omenești, ori cel puțin împiedecă educația omului pentru a deveni membru folositor societății.

În fine, tot legea creștină stabilește dreptul de proprietate, oprind leziunea acestui drept.

Aceste principii și porunci de conduită pentru om sunt cuprinse în decalogul stabilit de Dumnezeu și publicat prin Moise, care decalog, a fost acceptat în întregime și perfecționat de Hristos prin un element nou recunoscut, prin elementul iubirii.

Mai marii noștri, ai creștinilor, nu au să caute, în faptele lor, interesele proprii, ci tocmai fiindcă sunt mai mari, trebuie să fie călăuziți de binele și interesele mulțimei. Nu

mulțimea e făcută pentru binele mai marilor, ci mai marii sunt făcuți pentru binele mulțimei.

Cuvintele acestea din urmă, îmi aduc aminte, d-lor senatori, de o mare personalitate: iubită până a fost în viață și venerată după moarte, de noi toți.

E vorba de marele nostru Rege Ferdinand I.

În testamentul său spunea că, fusese călăuzit în întreaga sa viață de gândul de a putea da un răspuns bun Dreptului Judecător, despre gestiunea vieții sale de monarh.

În războiul mondial, el s'a lepădat de legăturile sângelui și și-a primejduit însăși familia, pentru interesele țării; iar la începutul anului 1926, pentru aceleași interese, s'a lipsit și de mângăierile de părinte.

Pentru aceste fapte de dragoste, El și-a meritat dragostea și recunoștința din neam în neam a tuturor Românilor, pentrucă „dragostea se răsplătește cu dragoste“.

Biserica română unită, cu pietate își aduce aminte de marele Rege Ferdinand I și nu poate să nu aibă înaintea ochilor și dispozițiile luate de acelaș Rege, care s'a jertfit pentru binele Patriei.

Autoritatea e de origină divină. „Din mila lui Dumnezeu“ se intitulează pe sine regii a fi regi.

Și apoi autorității i-s'a adăogat: „Din mila lui Dumnezeu și din voința națională“.

Felul autorității și subiectul autorității, stabilite odată, toți trebuie să li-se supună, nu numai de frică, ci și „pentru conștiință“, cum spune apostolul, adică: toți trebuie să se supună autorității din convingerea de a împlini voia lui Dumnezeu.

Acestea sunt credințele bisericii române unite și în deplină conformitate cu aceste credințe, decurg și trebuie să decurgă și faptele acestei biserici, adică ascultare și supunere, nu de frică, ci din conștiință, față de autoritatea constituită prin voința națională.

Ba mai mult. Biserica română unită, tocmai fiindcă este biserică, și ca atare mijlocitoare între Dumnezeu și oameni, se roagă de Părintele ceresc, ca El să ocrotească prin arhanghelul său Mihail pe scumpul nostru Rege Mihai I, al cărui nume îl poartă.

De asemenea se roagă această biserică și pentru cei cari în virtutea legilor constituționale dețin puterea, „ca, sub stăpânirea lor, noi viață pașnică să petrecem“.

Acestea sunt, domnilor senatori, credințele inmutabile ale bisericii române unite și procedura ei este în deplină conformitate cu aceste credințe.

Pentru seminarii și case parohiale. La 21 Decembrie 1929 se vor împlini 50 ani dela consacrară de preot a Papei Pius al XI-lea, ceea ce, evident, are să fie o mare sărbătoare pentru credincioșii săi din lumea întreagă.

În legătură cu acest jubileu s'a pornit din partea societății „Acțiunea catolică italiană” o mare mișcare menită a veni din acest prilej în ajutorul sf. Părinte la realizarea cât mai deplină a preocupării Lui celei mai de căpetenie, care este *grija de seminarii și de casele parohiale*, în cari cresc și se adăpostesc membrii Clerului său iubit. Mișcarea aceasta are în vedere numai populația italiană, dar nu-i eschis, ca ea să fie îmbrățișată de întreaga lume catolică, fiindcă pare a fi pornită cu asentimentul și aprobarea sfântului Părinte. De aceea reținem și noi următoarele părți ale Apelului trimis în acest scop către toate organizațiile catolice din Italia:

„Acțiunea catolică italiană vrea să aducă Augustului Pontifice un omagiu, care să nu stea numai din rugăciuni fierbinți și din manifestări de bucurie sincere și senine, ci și în o colaborare concretă la acele opere pe cari El le iubește, le promovează și le ajută cu o neincetată și admirabilă sollicitudine. Și între acestea ocupă, după cum se știe, un loc cu totul special, în inima Lui de părinte, seminariile teologice și casele parohiale, cari lipsesc încă în atât de multe locuri. Aceste opere, îngrijindu-se de educația și demnitatea clerului, de asistența credincioșilor și de înălțarea cultului, asigură în aceeași vreme și mărirea lui Dumnezeu și binele sufletelor, supremele interese ale religiunii”.

Învitând apoi pe toți la o contribuție cât mai bogată pentru acest scop, arată convingerea sa nestrămutată, că apelul menit a onora „pe marele preot, care, în al 50-lea an al preoției sale, împrumută Tronului sf. Petru o atât de puternică strălucire de știință și virtute”, va avea un rezultat care să nu fie spre rușinea poporului italian, cel mai aproape de sf. Scaun al Romei.

Bătăie de joc

— Dela o ședință administrativă în Târnava mică *) —

Dureroasă, dar consecventă urmare a memorabilei zile de 7 Iulie a. c. „Dreptatea” de atunci își arată azi sinistru-i față.

Țăranii gliei, țăranii mizeriilor și ai muncii până la tâmpenie, înșelați de fata morgana a promisiunilor, se deșteaptă azi în fața... „dreptății” ce se face și la conferențele administrative, dictate de guvern și duse la împlinire, în teorie, de administrație.

Afișele tendențioase cu: „guvernul de azi dorește rezolvirea tuturor plângerilor drepte ale țăranilor, supravegherea la aplicarea legilor” etc. au dus la preturi sute de săteni cu tot atâtea jalbe.

Și s'a cerut dreptate. Dreptate, lucru sfânt ce azi aproape a dispărut. Și, li-s'a dat. S'a dat ce poate să dea un partid ca cel reușit atât de... copleșitor în ziua de tristă aducere aminte: S'au dat refuzuri categorice la plângeri ce puteau fi, ba chiar trebuiau satisfăcute; s'au dat îndrumări unora să se plângă la aceia pe cari i-a votat; s'au dat ironii și baijocuri fățișe și în public; au fost bruscați preoți pentru articole de ziar, ba poate pentru perfectă reușită a ședinței s'au aruncat dela catedra „dreptății” și... calomnii.

Toate... gratis și mai ales celor de altă culoare politică. Poate s'au intenționat lecții pentru naivii alegători ai satelor, ca altă dată să grijească ce fac în fața urnelor, devenită azi odioasă.

Dar, în fine, bune-rele, — au trecut. Nici n'a fost doar ceva cuprinzător...

Doar o întrebare dlui deputat Folea — și asta încă numai pentru că d-sa „știe mai multe decât un popă de pe sate”, vorba d-sale, și fiindcă d-sa a ținut „hangul” în ședință —, de ce oare s'a „deplasat” și d-sa la aceste ședințe *admini-*

*) Un colaborator al nostru ne trimite aceste șire, cari numai cinstite nu fac celor ce au dat temeiul și prilejul, ca ele să poată fi scrise. N. R.

strative? Ce amestec are deputăția cu administrația? Ori d-sa a ținut să fie față numai pentru a brusca pe aceia de cari a visat că nu sunt ai d-sale?

Să nu să supere d. Folea, dar așa „ședință” am mai văzut de câteva ori numai la consiliul comunei noastre, când vre-o câțiva consilieri aveau de apărut interese personale. Poate d-sa va fi văzut mai multe...

Am rămas din ședințele administrative cu... fișele mult promițătoare, dar în flagrant delict cu realitatea.

Și atunci ne întrebăm, nu era oare mai cinstit să se fi dat pace oamenilor să-și vadă de lucrurile lor, nu să-și piardă zilele de lucru pela preturi, pentru a primi reproșuri.

S'ar fi economisit și hârtia și cerneala atâtor „înștiințări” și... ar fi scăpat și plumânii unor domni de o seamă de eforturi puțin igienice.

I. B.

Inimi darnice

— Câteva fapte vrednice de-a fi încrestate —

În aceste vremuri de frământări ale perioadei postbelice, din multe părți se aud căințe că și poporul de rând ar începe a slăbi în simțimentele-i tradiționale creștine și că în urma pildelor demoralizatoare ale unor intelectuali răătăciți cuprinși de pofta diavolească a iubirii de argint și a desmierdărilor trupești, și el și-ar pierde idealismul sfânt al sufletului său.

Nu știm cum este în alte părți, dar în Sălaj, pe valea Zălaului, poporul creștin în toate comunele arată semnele unei credințe vii a unei vieți idealiste, a unui suflet aprins de dragoste creștină, gata a-și jertfi tot avutul pentru Dumnezeu și pentru biserică.

Așa bunăoară în comuna Badou țăranul plugar *Simeon Mudure* donează bisericii moșia sa în valoare de peste unasută mii Lei, iar alt țăran *Anania Ortelecan* și soția *Ve-*

Foia „Unirii”

In ogorul sf. Uniri

Un articol asupra activității culturale și religioase a I. Preasfințitului Valeriu al Orăștii.

Numărul de pe Septembrie c. al revistei franceze „L'Union des églises” publică o caldă apreciere a activității arhierștii a Preasfințitului Valeriu dela Oradea, pe care-l prezintă sub aspectul unui zeos protagonist a operelor menite a promova sf. Unire. Șirele acestea elogioase, însoțite de frumoase ilustrații cari înfățișează palatul episcopal și internatul de băieți din Beiuș și o suscepere luată cu prilejul jubileului diecezei de Oradea (arhierul în mijlocul clerului său), pot să ne facă mult bine în lumea apuseană și de aceea credem că merită să le reținem și noi în traducere românească. Mai amintim că sunt semnate *Irene Merlos, A. A.*

Iată ce spune acest articol intitulat „Mgr Valeriu Traian Frențiu, episcopul român unit de Oradea mare”:

Episcop de un apostolat neobosit, Român de un patriotism din cele mai luminate și mai nobile; iată, în două cuvinte, caracteristica acestei figuri marcante, care este bine la locul său în galeria simpatică a pionerilor Unirii.

Născut în Banat, la Reșița, orașul de mine și puternice instalații industriale, unde tatăl său a fost preot, tinărul Valer Traian și-a făcut studiile secundare la Blaj, capul și inima vechei Transilvanii. Studiile sale teologice, începute la universitatea din Budapesta, au fost încoronate prin doctoratul câștigat la Viena în Institutul superior „Augustineum”.

Ca preot tinăr de tot, fiind numit paroh protopop la Orăștie, un însemnat oraș plin de

mișcare, desvoaltă aici un apostolat atât de fecund, încât fu ales, în 1912, vicar foraneu al districtului Hațeg, acest centru al vechilor Daci, cari s'au supus pe vremuri lui Traian și legiunilor sale. Aici s'a făcut, că chiar în acelaș an e numit episcop al propriei sale eparhii de Lugoj. Într'un câmp de activitate mult mai larg și cu mijloace mai puternice, el realizează apoi multiplele sale inițiative de mare episcop și generos Mecena.

Deschide prima școală normală de învățători, pe urma o alta de învățătoare. Redeschide internatul de băieți, reorganizează în stil mare librăria diecezană și întemeiază o „tipografie națională” română, pe care o cinsteste eparhiei sale, împreună cu *Sionul românesc*, organul eparhiei. Mai are apoi inițiativa misiunilor și a presei pentru popor, care lărgește și asigură renașterea creștină pornită dela început prin preoții săi misionari.

Înmulțește vizitațiile pastorale, ajungând până și în cele mai ascunse cătunuri din Carpați. Pretutindeni vine în ajutorul oricărui gând bun prin încurajarea, prin averea sa personală și prin alte îndemnuri totdeauna eficace. Este, în adevăr, un realist acest om de inițiativă, în aceeași vreme și bun administrator și organizator destoinic. Școli, perelinaje, presă, misiuni, internate de băieți și de fete, Seminarii, mănăstiri de călugări și de călugărițe. Nu este formă de apostolat, tradițională ori modernă, pe care să n'o fi practicat și să n'o fi susținut în mod eficace. Inima sa mare îl ține totdeauna la înălțimea frumoaselor sale inițiative. Așa s'a făcut, că în plin sinod eparhial, în 1919, institui

o fundație de un milion Lei din averea sa personală pentru operele diecezane.

Astfel n'a fost pentru nime o susprindere dacă, în 1920, Benedict al XV-lea îl făcu conte roman și-l numi asistent la tronul pontificiu. În 1922 fu designat pentru scaunul dela Oradea-mare, ajuns vacant prin moartea repentină a marelui episcop diplomat Radu, ucis de o bomba anarhistă în plin parlament român. De atunci activitatea sa pornește de aici, ca și din București, când datorințele sale de senator îl cheamă în capitală.

La fundațiunile, reformele și reorganizările menționate mai sus, el adauge aici mereu altele, păstrând cu vigoare pe toate cele precedente. Așa sunt de pildă congresele profesorilor, ori o propagandă rodnică, chiar și printre ortodocși, pentru beatificarea venerabilului Ieremia „Valacul”, ori revista *Vestitorul*, redactată serios, cu deosebire de profesorii Seminarului său teologic, pe care l-a organizat ca Academie de teologie. Mai este apoi, spre pildă, ajutorul dat pentru dezvoltarea muzicii, mai ales a celei religioase, menajând organizația puternicului „cor Hubic” sub direcția celui mai bun compozitor de muzică religioasă, care este păr. Hubic. Ori, făcându-se generosul fondator al fondului pentru editarea în românească modernă a Noului Testament, pregătit de canonicul activ dela Blaj, Bălan. Mai este apoi remarcabila publicație a marei vieți a Gemmei Galgani. Încă un frumos gest de pietate: cea mai frumoasă cameră a palatului său e destinată Regelui Hristos. Decorată prin un pictor de valoare, ea a ajuns o bijuterie de artă,

ronica Mureșan fac prețioase donații bisericeilor, cumpără un clopot cu prețul de Lei 5000 pentru biserica din Vârșolț, împărtășesc însemnate ajutoare în bani bisericilor din comunele vecine, iar pentru biserica lor din Badou donează un pământ-fânaș, care produce anual 10 cară de fân.

Dar acest țaran, cu o modestă situație materială, urmează a îndeplini și un alt act mareț. Ridică cu prețul de Lei 46,000 Lei, o *preafrumoasă răstignire de marmoră* pe șoseaua județeană lângă comuna Badou, în apropierea comunei Guruslău, unde e înălțat monumentul lui Mihai Viteazul. Răstignirea aceasta a fost binecuvântată Duminecă în 23 Octombrie c. prin păr. Avram Dragoș, protopop în Siciu, și prin preoții V. Sima (Curitău), I. Pop (Coșeu), A. Pocol (Hereclan) și L. Filip (Badou). La sf. liturgie și la actul sfințirii au asistat peste 3000 creștini din comunele învecinate cu Badou: Guruslău, Hereclan, Bocșa, Curitău, Siciu, Bădăcin, Coșeu, Vârșolț, dând o graitoare dovadă a religiozității lor.

Sub durata actului sfințirii a fost impresionantă scena, când mecenatele Ortelecan Ananie, fiind bolnav, e adus cu carul „asemenea paralicului din sf. Evanghelie”, la a cărui sosire publicul spontan se desface, ca donatorul culcat în car să poată privi frumoasa răstignire ridicată spre mărirea lui Dumnezeu și ca exemplu edificator pentru numeroșii călători cari circulează pe această șoseauă, vestind tuturor: „Domnul e lumina și mântuitorul meu... Domnul e scutitorul vieții mele”.

Simion Mudure, Anania Ortelecan și soția sa Veronica ne pot servi tuturor drept pilde de evlavie și spirit de jertfă. Dumnezeu le răsplătească cu bine! (vs.)

Di N. Iorga și cenzura. Numărul dela 15 Nov. c. al „Neamului Românesc” are — în legătură cu cenzura reînființată și la București — sub titlul „Găinașul dlui censor”, următoarele șire, semnate *N. Iorga*, cari e bine, credem, să fie cunoscute și din partea cititorilor noștri:

vreau să zic o capelă vrednică de dumnezeescul Oaspe al tabernaculelor. Incheiu, amintind, în sfârșit, incompatabila stațiune climaterică dela Stâna de Vale, ajunsă în timpul verii, tot grație episcopului nostru, un fel de mic orașel creștin, familiar și oarecum parohial, unde oameni de religie și chiar de rasă diferită se roagă la picioarele aceluiaș altar, la care se slujește în toate zilele liturghia. Preot și călugăr catolic, avui prea adeseori bucuria sufletească, fericirea adânc simțită, de a vedea unindu-se cu noi iubii noștri frați ortodocși. Intre ei sunt oaspeți de marcă, cum a fost bunăoară, în vara ultimă, Mgr. Comșa, episcopul ortodox de Arad, și d. Gh. bu publicistul filocatolic bine cunoscut.

Cunosc profesori din Franța, preoți din Roma, ori cutare inginer belgian... cari pleacă de aici cu inima tot mai convinsă pentru ideea unirii și visând la zilele apropiate ale înfrățirii desăvârșite sub vicarul lui Hristos.

Mgr. Frențiu este dintre cei mai buni promotori ai acestei uniri. Scaunul român unit de Oradea-mare n'are un veac și jumătate de existență și posedă deja o serie glorioasă de episcopi, însemnați prin acțiunea lor religioasă, socială și națională. Unii au strălucit mai ales prin devotamentul pentru școlile lor, ca bunăoară Vulcan și Pavel, alții prin știința lor de canoane, ca Papp Szilagy, alții iarăși prin luptele lor pentru neam, ca Erdelyi, Dragoș, Radu. Mgr. Frențiu armonizează în chip rodnic toate aceste genuri de activitate pentru biserică și patrie.

„Articolele mele apar cu amestecul aproape zilnic al binevoitorului censor, pe care occidentalul bărbătuș dela Interne l-a dăruit cugetării politice românești.

„Cetitorul are prin această intervenție de o patriotică grosolanie o emoție în plus: aceea plăcută, pe care o ai când deslușești însuși — și e atât de ușor! — ceea ce a distrus creionușul pedagogului presei românești. Pedagogomania și pedo-gogomania acestor viețuitoare cu știință de cetit și scris ajunge un îndemn mai mult pentru curiozitatea unui public mai inteligent decât d. Ministru de interne, un băiețuș retoric care și-a pierdut măsura.

„Scrisul fiecăruia e coborirea în forme a gândului: un monument, sau o statueta. El are canoanele lui de frumusețe. Le schimbă oare pata cenzurii?

„Tot așa de puțin ca, pe realizările în alte materiale a unor gânduri asemănătoare, găinașul impertinent al pasării ce trece”.

Știri mărunte

Personale. *Situația politică extrem de încordată, a făcut momentan imposibilă aranjarea chestiunilor mari ale bisericii noastre și astfel I. Preasfinția Sa păr. mitropolit VASILE, care în ședința dela 11 Noembrie c. a Senatului a ținut un discurs la Mesaj, s'a simțit îndemnat a se întoarce încă Dumineca trecută la reședință.*

Amintirea lui Iosif Vulcan. Dumineca trecută s'a desvelit la Oradea bustul scriitorului Iosif Vulcan, lucrat de sculptorul Anghel Chiciu. La serbarea aceasta, inițiată de societatea culturală „Cele trei Crișuri”, a participat ministrul artelor, prin d. Emil Isac, Academia, prin d. G. Bogdan-Duică, „Astra”, prin d. N. Drăgan, apoi autoritățile locale și foarte multă lume, care nu poate uita binele ce l-a făcut serbătoritul prin revista sa „Familia”. Intre asistenți s'a remarcat cu multă atenție prezența văduvei lui Vulcan. Incepute în catedrala noastră unită, unde a vorbit prof. A. Cosma, serbările s'au terminat prin o conferință ținută, la teatrul Regina Maria, de prof. Dr. C. Pavel dela Beiuș.

Nou ministru român pe lângă Vatican. In locul dlui G. Pennescu, care va trece probabil la Stockholm, e vorba ca la Vatican să fie numit ca ministru plenipotențiar al României d. *Demetriu Ghica*, actualul secretar general al ministrului de externe.

Locale. Luni, la Intrarea în biserică, va predica în catedrală păr. *Dr. Vasile Aftenie*, profesor la Academia de teologie, iar Dumineca viitoare, a săptămânei a XIII după Înălțarea sf. Cruci, Reverendul *Alexandru Oltean*, arhivar arhidiecezan.

— Măine, în 20 Noembrie c. la orele 3 după masă se va întruni aici în Blaj *adunarea generală a „Solidarității”* asociația alor 120 bănci românești din Ardeal. In criza financiară, ce stăpânește viața economică a țării, oamenii de bancă privesc cu mult interes în fața acestei adunări generale, sperând că hotărârile ei vor putea aduce o ușurare a situației. Un nou consiliu de administrație, ales în această adunare generală, va purcede imediat la reorganizarea biroului central și la inactivarea unui birou de informațiuni. Tot aici în Blaj se va ținea apoi Luni, 21 Noembrie, o conferință specială a revizorilor experți, unde se vor fixa, între altele, și sancțiuni pentru cazurile, când vre-o bancă nu ar cere benevol controlul extern obligator pentru toate băncile membre. — Știrea o avem din ultimul număr al „Revistei economice” din Cluj.

— Timpul cu ninsoare și ger venit pe neașteptate a stânjenit binișor *lucrările noului apeduct*. Cu toate acestea se speră, că în timp de cel mult o săptămână „Institutul Recunoștinței”

va putea fi provăzut cu apă. Iar peste alte 2 săptămâni e vorba să se poată termina întreagă instalația.

Gazete noue la Cluj. La 15 Noembrie c. a reapărut, cu un serviciu de informații complet reorganizat, ziarul „Patria”, organul ardelen al partidului național-țărănist, pus sub conducerea publicistului *Ioan Clopoșel*, care nu-i eschis să poată face din „Patria” o foaie viabilă, care să nu mai fie avizată — cel puțin nu în măsura ca până acum — la subvențiile continue din Cassa partidului, pe care-l servește. — Pentru 1 Decembrie c. se anunță apoi o mare gazetă săptămânală, „de informații și luptă”, intitulată „Apărarea”, care va ieși sub conducerea dlui *Dr. S. Bornemisa* și promite a nu se angaja în serviciul nici unui partid. — Întărirea aceasta a presei românești la Cluj nu poate decât să bucure pe orice Român și să le dozească o cât mai iungă viață.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 15 Decembrie, concurs la parohia *Mănărade* (prot. Blaj).

Biserică nouă la Satu-mare. După Târgu-Mureș, unde credincioșii noștri au făcut o adevărată minune prin ridicarea în câteva luni a unei biserici deosebit de impunătoare, urmează la rând Satu-mare, care începe la primăvară zidirea unei biserici de circa 20 milioane Lei. Pentru planul ei s'a pus un concurs cu trei premii, în sumă totală de 100,000 Lei, pe cari le-au câștigat dd. *Cornel Liuba*, arhitect în Brașov, *Ștefan Becu*, arhitect în București și d. *Traianescu*, tot din București. Primele 2 premii au fost de câte 42,500, iar al treilea de 15,000 Lei.

† **Păr. Ioan Dologa**, paroh și protopop onorar în Tîha-Bărgăului (eparhia Gherlei), s'a stins la 12 Octombrie c. în anul 68 al vieții și 48 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii”.

V. Timișoara. Ziua de 15 Aprilie fixată de sf. Sinod ca data a Paștilor din 1928 a fost acceptată și din partea episcopatului nostru, care nu vrea să se producă pe această chestiune o desbinare în sinul neamului nostru. Asta nu înseamnă însă, că nu ar desapobra pe deantregul jocul pe care și-l permite ortodoxia română în jurul acestei chestiuni.

„Erdelyi Tudosító”. Brașov. Citind șirele DV. referitoare la „Unirea” din numărul dela 6 Noembrie c. găsim că nu prea sunteți tari în constatările istorice, fiindcă tendințele principilor ardeleni de-a ne calviniza, împreună cu tot ce a fost o simplă urmare a acestei tendințe, nu pot fi atribuite. În nici un caz sentimentelor de „prietenie” ale maghiarismului față de neamul nostru. Statul ungar ne-a dușmănit de moarte și dacă biserica noastră, împreună cu acest organ de publicitate, n'au înțeles să secundeze prin nici un fel de act „mangrist” concepția nefericită numită „egységes magyar állameszme”, a fost și este pentru ele un titlu de glorie, de cari n'icând nu vor trebui să se rușineze. Cât privește apoi atitudinea de după răboiu a bisericii noastre și a „Unirii” față de catolicismul latin din Ardeal, nu știm să se fi făcut vreodată vrednice de apostrofarea că l-ar fi socotit mai mult în detrimentul sf. umri, decât în favorul ei. N'ar strica deci, dacă în tot ce scrieți referitor la noi, ați căuta să vă câștigați întâiu o documentare cât mai temeinică, iar rezultatul la care ați ajunge să-l strecurați apoi totdeauna prin prizma intereselor mari ale catolicismului.

M. Sibiu. Pentru a putea liniști pe dd. dela oficiul ortodoxiei neodihnite și spre a le putea arăta că nu toată lumea se ferește „cu explicabilă îngrozire” de a încheia învoielii cu Scaunul papal, Vă comunicăm că numai sub Pontificatul actualului Pontifice Pius al XI-lea s'au încheiat 3 concordate și anume la 1924 cu Bavaria, la 1925 cu Polonia, iar acum de curând cu Lituania, și că în afară de concordatul român mai sunt pregătite concordatele cu Iugoslavia și cu Cehoslovacia. Este și această o dovadă, că concordatele nu servesc „năzuința imperialistă a papismului”, ci cu totul alte interese, pe cari nu prea pot să le înțeleagă, se vede, iubii noștri frați sibieni.

P. Ciulini. Dupăcum suntem informați, începând cu proximal număr „Cuvântul Adevărului” dela Bicsad va ieși de 6 ori la an, deci tot la 2 luni odată. Aceasta pentru a putea servi și mai bine pe cititorii săi. Un nou motiv pentru care credem, că ar fi o adevărată pagubă ca la Șimleul Silvaniei să se creeze, lucrând perfect în aceeași materie, un organ de concurență vădită și — pentru noi cel puțin — cu totul neînțeleasă.

T. Necopoi. Adresați-Vă în cauză la firma Vasile Hoza, Sibiu, str. Prințul Carol 6. Sperăm să vă poată servi cu ambele lucruri. Atelierul de ornate al arhidiecezei încă nu este decât în hotărârea sinodului din primăvară.

S. Semlac. Am primit 200 Lei, abonamentul pe anul curent. Publicarea mulțumitei am făcut-o gratuit.

P. Gherla. Pentru completarea abonamentului pe anul curent, Vă rugăm mai trimiteți încă 30 Lei.

H. Turf. Chităm primirea sumei de Lei 100 abonamentul pe jumătatea prima a anului curent.

R. Mititeiu. Din suma trimisă, 120 Lei s'au contat în abonamentul anului viitor.

Oficiul parohial. Eriu-Adoni. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30 VI 1927.

P. Boghiș. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

Dr. P. Beiuș. Am primit abonamentul pe anul curent.

G. Arad. Confirmăm primirea abonamentului pe 1926.

S. Lipău. Primit 200 Lei, abonament pe 1927.

Consistorul arhiepiscopesc gr. catolic din Blaj

Nr. 7200—1927.

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs, până la 20 Decembrie 1927 inclusive, la următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea «Alexă Bidian». Stipendii adecvate tuturor nepoșilor din frați și consăngenilor fondatorului până la gradul IV, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează, fie chiar și la măestrii.

II. Din fundațiunea «Augustin Lăday». Stipendiile sunt destinate pentru tineri români gr.-cat., cu preferință de aceia, cari voiesc a păși pe cariera industrială, comercială, tehnică și agronomică.

III. Din fundațiunea «Ioan M. Moldovan».
1. Un (1) stipendiu de 5000 Lei și un (1) stipendiu de 4000 Lei, destinate pentru studii academice.

2. Un (1) stipendiu de 3000 Lei și un (1) stipendiu de 2000 Lei, pentru elevi la școlile secundare de orice natură. — Consăngenii au preferință.

IV. Din fundațiunea «Ioan V. Rusu». Un (1) stipendiu de 1000 Lei, destinat pentru elevi ai școlilor secundare. Consăngenii au preferință.

V. Din fundațiunea «Dionisiu de Șimon». Un (1) stipendiu de 500 lei pentru agronomie. Preferință au rudeniile.

VI. Din fundațiunea «Alex. Șt. Șuluțiu».
1. Trei (3) stipendii de câte 400 Lei plus câte un ajutor de 4800 Lei, pentru tinerii cari studiază dreptul ori medicina, afară de patrie.

2. Trei (3) stipendii de câte 200 Lei, plus câte un ajutor de 2400 Lei, pentru tinerii cari studiază dreptul în patrie.

3. Șapte (7) stipendii de câte 100 Lei plus câte un ajutor de 1200 Lei, pentru elevi de liceu în clasele superioare.

4. Trei (3) stipendii de câte 60 Lei plus câte un ajutor de 750 Lei, pentru elevi la liceu în clasele inferioare.

Consăngenii au preferință.

VII. Din fundațiunea «David Br. Ursu de Margina». Un (1) stipendiu de 3000 Lei, pentru elevi și eleve gr.-cat. dela liceele din Blaj, născuți în comune din județele Făgăraș, Sibiu, Hunedoara.

VIII. Din fundațiunea «Vancea — Cassa Arhidiecezană». 1. Un (1) stipendiu de 5000 Lei pentru studii academice și universitare.

2. Șase (6) stipendii de câte 2000 Lei și două (2) stipendii de câte 1500 Lei, pentru elevi de liceu.

3. Șase (6) stipendii de câte 2000 Lei, pentru eleve de liceu.

4. Zece (10) stipendii de câte 2000 Lei, pentru elevi la școala normală.

Rudeniile au preferință.

IX. Din fundațiunea «Alumnate a Inter-natului Vancean de fete din Blaj». Două (2) sti-

pendii de câte 2500 Lei, pentru eleve la liceul din Blaj.

X. Din fundațiunea «I. T. Chețianu». Un (1) stipendiu de 1000 Lei, pentru elevi dela școlile din Blaj. Rudeniile au preferință.

*

Concurenții la toate stipendiile de mai sus au să alătore la cererile lor: certificat școlar în copie autentică, *carte de botez dela preot*, atestat de paupertate, atestat medical, certificat de frecventare, și pentru dovedirea consăngenității cu fondatorul au să alătore atestat dela oficiul parohial, și respective tabela genealogică exact dedusă. Sunt datori mai departe să determine apriat suma și soiul stipendiului pe care îl cer.

Cererile intrate după termin, nu vor fi luate în considerare.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 5 Noemvrie 1927.

Dr. Vasile Suci
arhiepiscop și mitropolit.

(355) 2-3

Publicație

Subsemnatul face cunoscut, că se dă în arândă prin licitație, cu oferte închise, localul unde se găsește prăvălia „Consum” din Blaj, iar marfa ce se găsește în magazinul prăvăliei se va vinde tot prin licitație cu oferte închise.

Ofertele se vor trimite subsemnatului, până cel mai târziu la 18 Decembrie c. Blaj, la 15 Noemvrie 1927.

Dr. ZAHARIA BOILA
advocat

(123) 1-3

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 39-52

Mașini de freerat

Tractoare

Motoare Diesel

Mașini de moară

Prețuri de fabrică originale — Condițiuni de plată favorabile
Soc. An. Română pentru comerțul de Mașini Agricole.

Telefon: 151.

CLUJ, str. Reg. Maria 45.

Telegrame: Locomobil.

Motto:
Cumpărarea de PIANE
E chestie de încredere

Cea mai bună garanță o oferă în acest punct numele bun pe care-l are

Firma I. TRISKA

având o vechime de 58 ani și fiind singura prăvălie de specialitate mai însemnată în Ardeal

Reprezentanța principală a firmei mondiale FÖRSTER.

Piane se pot avea și pe lângă plățirea în rate lunare mai lungi

Pentru școli și biserici cele mai noi construcții americane de

Harmoniuri

Cluj. Str. Șaguna 14 Telefon 4-19.

GRATIS

Trimit catalog despre Vițe de vie altoite care cuprind de prețurile

cele mai ieftine și sfaturile neresplătibile pentru fiecare viticultor. În interesul propriu al DV. nu procurați vițe de vie sau vițe altoite până când nu cetiți călauza mea de viticultură

Adresa I. SZÜCS pepinerie 25

?-16 [160]

Diosig, jud. Bihor.

Se caută agenți pe lângă provizie mare.

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericesti. Vesminte din cele mai bune ștofe.

Prapori de mătăsă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cădelnițe, picside, epitrafire.

Fabrică de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kgr. Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 21-?